

Temat do dyskusji nr 2: PROBY I STOPNIE INSTRUKTORSTWA
/jak zostać instruktorem ?/

Motto:

Instruktor harcerski "musi w możliwie doskonały sposób odpowiadać swym życiom zasadom prawa harcerskiego i musi posiadać szalności wychowawcze w myśli zadań harcerstwa".

Związkowe Naczelnicтво Skautowe, 1912r

I. KIM JEST INSTRUKTOR HARCERSKI

- I.N.-dozorca harcerski, który świadomie prowadzi lub współorganizuje wychowanie harcerskie,
- instruktorzy są częścią wspólnoty, w której uczestniczą suchy, harcerze, harcerskie-sędrownicy i harcerze starsi/powyżej 18 lat/. Niektórzy z harcerszy starszych są instruktorami-oznacza to, że dobrowolnie przyjeżdżają wobec siebie dodatkowe wysiłki.
- Istotą służby instruktorskiej jest wspieranie innych harcerki i harcerszy w ich indywidualnym, wszechstronnym rozwoju, na ich własnej drodze życia w duchu prawa harcerskiego. Bez względu na pełnioną funkcję, każdy instruktor przede wszystkim pracuje z harcerszami/instruktorami/lub suchymi. Ma w sobie "chłopięcego/dziewczęcego/duchę", lubi być razem ze swoimi podopiecznymi i jest lubiany przez nich.
- Służba instruktorska to również odpowiedzialność za całą harcerską wspólnotę, wrażliwość przy kolejnych stopniach instruktorskich.
- nie obawiamy się stwierdzenia, że korpus instruktorski jest pewną elitą. Jakże wielu mieliśmy poprzedników, którzy swą elitarność przypłacili życiem w służbie harcerskiej, w służbie Krajowi. Nie można od tego wzorca odejść-to już wrosło w nas, w historię i legendę polskiego harcerstwa. Nie powinniśmy być gorsi.

Uwaga nr 1.

Zarysowana tu sylwetka jest bardzo niepełna. Ale chodzi o to, by nie przedstawić sylwetki "harcerza w ogóle", by nie powtarzać charakterystyk zawartych np. w stopniach BO i HR i w temacie nr 1 "Sylwetka ideowa instruktora". zob. uwagi nr 3.

II. JAK ZOSTAĆ INSTRUKTOREM HARCERSKIM

Instruktorem harcerskim można zostać tylko z własnej woli/nie z rozkazu czy rozstrzelnika, nie przez uzależnienie np. polityczne, będąc wolnym od nałogów itp./i w pełni dobrej woli "byćcia dobrym instruktorem harce-

rakia", niezależnie od sytuacji formalnych, podchodząc do swych obowiązków społecznie.

Najważniejsze ze stawianych wobec instruktorów wymagań/moralno-ideowe, osobowościowe/są zarazem najtrudniejsze do sprawdzenia według sformalizowanych kryteriów. Dlatego we wszystkich przypadkach decydująca jest osobista, gruntowna znajomość kandydata na instruktora. Wynika stąd ważna rola komisji stopni instruktorskich, opiekunów prób i kręgów instruktorskich.

droga do stania się instruktorem harcerskim jest otwarta dla wszystkich /również dla osób dorosłych, które dotąd nie były harcerzami/, którzy gotowi są spełnić określone poniżej wymagania:

Instruktorem harcerskim staje się ten, kto:

- zdołał stopień HC-wądrowniczki
- pomyślnie odbył próbę przewodnikowską
- ukończył 18 rok życia
- po spełnieniu tych warunków został obrządem mianowany instruktorem, otrzymując jednocześnie stopień przewodnika-przewodniczki oraz uprawnienia drużynowego po próbie.

Nominacja/mianowanie/instruktora-wiążąca się z założeniem podkładki pod krzyż, słotej lilijki oraz przyszycie liliji na rękawie-jeść głębokim, trwałym przeżyciem, zarówno dla nowego instruktora, jak i dla jego otoczenia/rodzina, kolegi ze szkoły lub pracy, drużyna, krąg instruktorski/, podobnie jak natura lub otrzymanie dowodu osobistego.

Nominacja instruktorska powinna nastąpić jak najprędzej po zakończeniu próby przewodnikowskiej. Dlatego przy otwieraniu tej próby trzeba brać pod uwagę, czy okres próby wystarczy kandydatowi na równoczesne wypełnienie pozostałych warunków: zdobycie stopnia HC-wądrow. oraz osiągnięcie pełnoletności.

III STOPNIE INSTRUKTORSKIE

Stopnie ~~instruktorskie~~ ^{harcerskie} stanowią program osobistego rozwoju harcerza-harcerek. Natomiast stopnie instruktorskie to program określający możliwości harcerza w zakresie prowadzenia i organizowania działań skierowanych wobec innych harcerzy, a mający na celu pomoc w ich samodekadenaleni się psychologicznym. Działania te mogą być skuteczne tylko przy nieustannej pracy instruktora nad własnym dalszym rozwojem, a także przy uwzględnieniu własności/obustronności/wpływów wychowawczych.

Są trzy stopnie instruktorskie:

przewodnik-przewodniczka, podharcmistrz-podharcmistrzyni, harcmistrz-harcmistrzyni.

Dwaga str 2

archiwum

Jest to stopień czwartego, honorowego i dokonywanego stopnia: harcmistrz miejscowości lub harcmistrz Sokola. Syby oznaczony specjalną "Oznaką Sokola" i nadawany przez faktyczną organizację. Kategorie data w

wydatne następui dla harcmistrza i kręgu.

Ogólny zarys systemu stopni instruktorski

Uwaga nr 2

Wymagania stopni instruktorskich dotyczą tylko cech i kwalifikacji czy to instruktorskich, określających rolę instruktora w ruchu harcerskim. Być może stopnie instruktorskie powinny też zawierać wymagania "Ogólne", charakteryzujące osobisty rozwój instruktora i jego miejsce w społeczeństwie.

Np. wg schematu

1. -oblicze etyczne i i postawa ideowa/osobista moralność, służba bliźnim, patriotyzm, charakter i wogóle osobowość.

-wiedza ogólna, zainteresowania, sprawność intelektualna.

-sprawność fizyczna.

2. miejsce wśród ludzi/rodzina, szkoła, praca, życie publiczne/.

3. -wiedza o harcerstwie

-praktyczne umiejętności związane z funkcjonowaniem w ruchu harcerskim

Jednakże tak skonstruowane stopnie instruktorskie byłyby -chyba nieuniknionym powtórzeniem programu stopni harcerskich. Jak to rozwiązać?

Wymagania każdego stopnia instruktorskiego zbudowane są wg następującego schematu:

A: uzyskanie określonych efektów w swej dotychczasowej praktycznej działalności instruktorskiej,

B: nauczenie się działalności praktycznej nowego rodzaju

C: praca intelektualna

Wymagania stopnia przewodnika

A: uzyskanie umiejętności prowadzenie drużyny/próba funkcyjna drużynowego/

C: orientacja w całości harcerstwa

Sylwetka przewodnika: prowadzi drużynę.

Wymagania stopnia podharcaistrza

A: określone osiągnięcia w pracy z drużyną

B: nabycie umiejętności działania na szerszym polu/szczegół, krag, hufiec, kwatera/

C: uzyskanie głębszej wiedzy dotyczącej wychowywania oraz umiejętności stosowania jej.

Sylwetka podharcaistrza: szerszej widzi problemy i jest aktywny na szerszym polu niż własna drużyna.

Wymagania stopnia harcaistrza

A: "dochowanie się" własnych wychowanków & osiągnięcia innych/jakich?/efektów swej działalności na "szerszym polu"/lub w drużynie?/.

B: "próba wodza" jako próba funkcyjna/

C: rozwiązywanie problemów, tworzenie dorobku

Sylwetka harcaistrza: kształci instruktorów, pracuje koncepcyjnie, odpowiedzialny za całość harcerstwa, wie i potrafi w harcerstwie wszystko.

Uwaga nr 4

Czy należy rozdzielić:

a-realizowanie wymagań/nabywanie wiedzy,doświadczenia,wykonywanie określonych prac itp./od ich sprawdzenia?

b-wymagania wstępne/tzw.warunki dopuszczenia do próby/od właściwych wymagań próby?

Jeżeli tak, to otrzymujemy konstrukcję dość skomplikowaną, czterostopową:

1. realizowanie "warunków dopuszczenia do próby"/tzn. w tym schemacie do czego?/
2. sprawdzenie tej realizacji o dopuszczenie do etapu następnego
3. realizowanie "właściwych wymagań" na stopień/wymagań próby?
4. sprawdzenie tej realizacji/Próba?/ i przyznania stopnia.

Prosimy zaproponować lepszy schemat.

W sprawie a/przyjmujemy, że tak. Termin "próba", "okres próby" oznaczamy.

W sprawie b/w praktyce zdobywania stopni harcerskich schemat ten upraszcza się następująco:

1. realizowanie wszelkich wymogów
2. sprawdzenie wszelkich wymogów/próba/.

Wg kłiąszczki prób na stopnie harcerskie zrealizowanie "wymagań próby" faktycznie jest jednym z warunków otwarcia próby "dopuszczenie do sprawdzenia" /Zarówno wg tej kłiąszczki, jak i w praktyce, nie widać więc logicznych podstaw oddzielenia "warunków dopuszczenia do próby" od "wymagań próby". Kandydat realizuje je łącznie i praktycznie nie ma dla niego różnicy, czy dany wymóg zawarty jest w pierwszej czy drugiej grupie wymagań. Sprawdzenie też są łącznie, a jeśli nie, to otrzymujemy skomplikowany czteropunktowy schemat podany powyżej.

-rola kręgu instruktorskiego?

-rola opiekuna próby?

-komisje stopni instruktorskich, jak je tworzyć, jaka ma być ich rola?

-sprawy utraty/odebrania/stopni instruktorskich, skreślenia z listy instruktorów itp.?

Uwaga nr 5

Czy będziemy tworzyć całą ogromną ilość przepisów, określających wszystkie sprawy instruktorskie, łącznie ze sprawami dyscyplinarnymi i kartą praw i obowiązków?!

Charakterystyki poszczególnych stopni nie podają obowiązkowego okresu czasu, jaki powinien imieć upłynąć, by zdobyć kolejny stopień. Na podstawie wymagań można jedynie przewidywać, że realizowanie ich będzie przeciętnie trwało: na stopień pkm-ok. 2-3 lata od uzyskania stopnia pdk. na stopień hm-ok. 4-5 lat od uzyskanie stopnia pkm.

V. PROBA PRZEWODNIKOWSKA

Idea stopnia:

Przewodzi drużynie /gromadzie/zuchów, harcerzy lub wędrowników. Jest ich świadomą wychowawcą. Interesuje się sprawami całego harcerstwa.

Warunki dopuszczenia do realizowania wymagań stopnia:

- jest harcerzem-harcerką/zdobywa stopnie/, z własnego doświadczenia orientuje się w pracy drużyny harcerskiej,
- wykazuje predyspozycje instruktorskie, zwłaszcza uzdolnienia i zamiłowania wychowawcze/braterskie stosunek do młodszycy, rozumienie ich ducha i potrzeb, cechy przywódcze/, a także organizatorskie,
- rozumie sens służby instruktorskiej i chce zostać instruktorem
- uzyskał rekomendację swego drużynowego i drugiego instruktora,
- ma swego mistrza-opiekuna próby i zna jej wymagania.

Wymagania do opracowania:

Séród form realizowania lub sprawdzenia realizacji tych wymagań powinny znaleźć się:

- co najmniej 6-miesięczna próba drużynowego
- dział w obozie letnim i zimowym w określony sposób
- kurs przewodnikowski (dłuższy)

Uprawnienia:

Zasadnicze prawa instruktorskie /sprecyzować/, w tym szynne prawo wyborcze
Prawo uczestniczenia w kolegialnych władzach harcerskich, bez pełnienia funkcji kierowniczych.

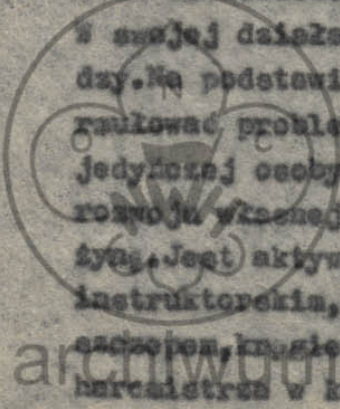
Jest drużynowym po próbie, tzn. może prowadzić drużynę każdego pionu wiekowego we wszystkich formach jej działalności /łącznie z obozem/. Może kierować kształceniem funkcyjnych nie będących instruktorami ani uczestnikami kursów przewodnikowskich. Ma prawo do symboli na mundurze: granatowej podkładki, złotej lilijki i granatowej lilijki i granatowej lilii na rękawie.

VI PROBA POBHARCMISTRZOWSKA

Idea stopnia:

Jest doświadczonym instruktorem, służy pomocą młodszemu instruktorowi. W swojej działalności instruktorskiej opiera się na swej rzetelnej wiedzy. Na podstawie lektur i własnych doświadczeń potrafi dostrzec i formułować problemy związane z wychowaniem młodzieży, zarówno w skali pojedynczej osoby, jak i w skali ogólnospołecznej. Ma dalekosiężne plany rozwoju własnej drużyny. Równocześnie widzi szerzej niż tylko własną drużynę. Jest aktywny w szerszych środowiskach harcerskich /szczepe, kręgu instruktorskim, hufcu/ umie współorganizować ich życie. Umie kierować szczepe, kręgiem harcerzy starszych /nie-instruktorów/. Jest pomocnikiem harcmistrza w kształceniu instruktorów.

Wymagania: do opracowania

Uprawnienia:

Pełnienie w harcerstwie wszelkich funkcji poza następującymi/zastępczymi dla harcmistrzów/:przewodniczącego komisji stopni instruktor-
skich, komendanta kursu instruktorskiego i szkoły instruktorskiej, naczelnika harcerstwa i jego zastępcy.

Udział w kształceniu instruktorów.

Sybole na mundurze:.../wiadomo/.

Uwaga nr 6

Nie trzeba się przejmować tym, że np. wg regulaminu GK przewodnik nie może prowadzić obozu wędrownego, a tutaj może. Ale trzeba zauważyć, że przedstawione tutaj propozycje są sprzeczne ze Statutem ZHP w kwestii praw wyborczych-otóż tutaj instruktorzy czasem nie mają biernego prawa wyborczego/np. pcha nie może być naczelnikiem/.

VII PRÓBA HARCMISTRZOWSKA

Idea stopnia

Mistrz skautowy, wódz wędzów. Wzór dla instruktorów. Wyszukuje i wychowuje kandydatów na harcmistrzów. Kieruje kształceniem instruktorów. Osiada harcerski dorobek metodyczno-programowy. Niezależnie od pełnionej funkcji angażuje się w sprawy całości ruchu harcerskiego. Kształtuje oblicze harcerstwa.

Wymagania: do opracowania

Wśród warunków stopnia /warunków dopuszczenia do realizowania właściwych wymagań stopnia/:zdobył stopień HR.

Wśród wymagań właściwych:"próba wodza".

Uprawnienia:

Wszelkie funkcje w ruchu harcerskim. Plus jakieś ewentualne, specjalne przywileje harcmistrzowskie?.

Sybole na mundurze:....

VR.26.II.1984 r.

CHC-JAG-JEK BRJ

archiwum